

Asia: OM 31/41/2015

Lapsenhuoltolain uudistaminen

Yleistä

Onko teillä yleistä lausuttavaa työryhmän ehdotuksesta?

Ehdotetut muutokset ovat hyviä ja tervetulleita. Erityisen hyvänä asiana näemme sen, että lakiehdotuksessa on aiempaa paremmin tuotu esille lapsen oikeus saada äänensä kuuluviin ja lapsen osallistumisoikeuksien vahvistaminen.

Lapsenhuoltolain yleiset säännökset (1. luku; 1-5 c §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?

Muutosta ilmoittamiseen velvoittaminen on lähtökohtaisesti hyvä säännös. On kuitenkin säädettävä myös siitä, mikä viranomaistaho vastaa kysymyksiin ilmoittamatta jättämisestä. Esim. vainon tilanteissa tähän tultaneen törmäämään. Toisaalta ilmoittamatta jättämistä ei ole mitenkään sanktioitu.

5 c - uutena edunvalvojan määrääminen lapselle. Tämä on tarpeellinen lisäys lakiin.

Huoltajat ja tapaamisoikeus (2. luku; 6-12 §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?

6a§

- jos äiti haluaa säilyttää lapsen huoltajuuden yksin, hän ei saisi yhdessä miehen kanssa tunnustaa lapsen isyyttä ennakkollisesti.

- Monelle äidille voi olla yllätys, että isä saakin huoltajuuden isyyden vahvistuttua, ellei asiasta ole osattu neuvolassa kertoa selvästi. Poikiiko pykälä vain lisää huoltajuusriitoja käräjäoikeudelle?

7§

- jos mahdollista, tietojensaantioikeuden sisällön olisi hyvä näkyä väestötietojärjestelmässä, jotta viranomaiset näkisivät asiakkaan asioidessa, että onko hänellä oikeus saada lasta koskevia tietoja
- samoin tehtävienjakosopimuksen sisällön olisi hyvä näkyä väestötietojärjestelmässä

8§

- kuulemisvelvoite, jonka lainkohta asettaa lastenvalvojalle, edellyttää, että lastenvalvojille annetaan koulutusta lapsen kuulemisesta.
- Jos lapsen mielipide eroaa vanhempien mielipiteistä, miten sopimusta tehtäessä toimitaan?
- Mikä asema lapsella on sopimusta tehtäessä?
- Tätä pykälää olisi hyvä tarkentaa, että minkäikäistä lasta voidaan kuulla ja milloin lapsen kuuleminen on tarpeen sekä miten kuuleminen tulee suorittaa?
- Tämä lainkohta ei saisi olla kovin väljä ja tulkinnanvarainen, koska muutoin siitä voi aiheutua vain lisää riitoja vanhempien kesken.

Lastenvalvojan oikeusturvan kannalta olisi hyvä, että pykälässä selkeästi linjattaisiin, että milloin lapsen kuuleminen ja miten se tulee suorittaa, on tarpeen

9d Uhkasakon asettamismahdollisuus saattaa nopeuttaa prosessia ja edistää tapaamisoikeuden toteutumista.

Oikeudenkäynti (3. luku; 14-17 §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?

15 §: ssä on mainittu, että lapsen kuuleminen on tallennettava, jos vanhemmat eivät ole paikalla. Miten lastenvalvojan tulee toimia ko. tapauksessa, eli olisiko lapsen kuuleminen aina tallennettava ja tulisiko lasta aina kuulla ilman vanhemman läsnäoloa?

Lapsen kuuleminen prosessin eri vaiheissa on hyvä ajatus. On kuitenkin varmistettava se, ettei lasta liikaa rasiteta prosessin eri vaiheissa yhä uudelleen ja uudelleen. Lapsen mielipiteen selville saaminen, huomiointi ja lapsen osallisuus on tietenkin varmistettava. Lapsen kuulemisissa on oltava sensitiivinen ja oltava ammattitaitoa lapsen kanssa työskentelyssä ja lapsen kuulemisessa ympäristön on oltava myös lapselle turvallinen.

11 a § lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta päättäminen huostassapidon aikana.: Pykälä on tarpeellinen ja selkeyttää päätöksentekoa.

14 b käsittelyn joutuisuus. Kuuden viikon määräaika. : Määräajan asettaminen nopeuttaa asioiden käsittelyä ja on siten lapsen edun mukaista.

16 b tuomioistuimen tiedonsaantioikeuden laajentaminen: Tämä on hyvä uudistus ja nopeuttaa tuomioistuimelle tarpeellisten tietojen saamista osaksi prosessia.us

17§ väliaikaiset määräykset : Pykälän laajentaminen koskemaan mm. elatusapua on hyvä uudistus

Huolto- ja tapaamisriitojen tuomioistuinsovittelu (3 a. luku; 17 b ja 17 d §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?

Ei kommentoitavaa

Vieraassa valtiossa annettu päätös ja lapsen palauttaminen (6. luku; 39 ja 41 §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?

Ei kommentoitavaa

Asetuksenantovaltuus (7. luku; 49 §)

Lausuntonne ehdotetusta säännöksestä?

Ei kommentoitavaa

Liitelait

Onko teillä lausuttavaa liitelakeihin ehdotetuista muutoksista?

Elatusapulaissa tulisi huomioida vuoroasumisen tilanteet konkreettisemmin esim. määritellä vuoroasuminen tarkemmin ja päivittää oikeusministeriön elatusapuohje.

Lapsenhuoltoasioissa- ja prosesseissa turvakiellon huomioiminen on ongelmallista ja tulisi tarkemmin miettiä, miten näissä tilanteissa tulisi toimia niin että turvallisuus säilyisi.

Vaikutukset

Onko ehdotuksen vaikutukset mielestänne arvioitu asianmukaisesti?

Resurssien tarve tulee tarkastella suhteessa lakimuutoksiin sekä sosiaalipuolella että oikeuslaitoksessa.

Muuta

Onko teillä muuta lausuttavaa työryhmän ehdotukseen liittyen?

-

Salo Marja
Oulun kaupunki / Hyvinvointipalvelut - Marja Salonen, perheoikeudellisten
palveluiden palveluesimies